

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๘-๔๐/๒๕๔๒

วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒

เรื่อง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลจังหวัดสุพรรณบุรีส่งข้อโต้แย้งของจำเลย เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลจังหวัดสุพรรณบุรีส่งข้อโต้แย้งของจำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศกำหนดดอกเบี้ยอัตราสูงสุดของโจทก์ ภายใต้ประกาศของธนาคาร แห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลยซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับแก่คดี เป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่ รวม ๓ คดี คือ

(๑) คดีหมายเลขดำที่ ๒๖๑๕๑/๒๕๔๒ ของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ระหว่างธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยกรรม จำกัด (มหาชน) โจทก์ นายสมชาย ชัยศรีชวลา จำเลย ข้อหา บัญชีเดินสะพัด กู้ยืม ตัวเงิน บังคับจำนอง โดยโจทก์ฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน ๓๔๓,๐๖๕,๖๑๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๑๔,๕๔๕,๗๘๗.๕๔ บาท จากต้นเงิน ๑๘๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท และจากต้นเงิน ๑๗,๖๕๔,๐๖๓.๕๕ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้นแก่โจทก์

จำเลยให้การปฏิเสธ และได้แย้งว่า ตามหนังสือสัญญากู้และตัวสัญญาใช้เงิน จำเลยยอมชำระ ดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ในอัตราร้อยละ ๑๕.๒๕ ต่อปี หากจำเลยผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ จำเลย ในฐานะผู้กู้และผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินก็ต้องรับผิดชอบที่จะชำระดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ในอัตราดังกล่าว จำเลย เห็นว่าการที่โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี นั้นขัดต่อกฎหมาย เพราะโจทก์เรียกดอกเบี้ยเกินกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา ฟ้องของโจทก์เกี่ยวกับดอกเบี้ยจึงขัดต่อ รัฐธรรมนูญ

(๒) คดีหมายเลขดำที่ ๒๗๑๗๓/๒๕๔๑ ของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ระหว่าง ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยกรรม จำกัด (มหาชน) โจทก์ บริษัท พินิจสมบัติ จำกัด กับพวกรวม ๕ คน ข้อหา ผิดสัญญา ตัวสัญญาใช้เงิน ค้ำประกัน ค่าเสียหาย โดยโจทก์ฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยที่ ๑-๕ ร่วมกัน หรือแทนกันชำระเงินจำนวน ๓๕,๓๓๓,๔๔๕.๘๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๓,๑๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระให้โจทก์เสร็จสิ้น

จำเลยทั้งห้าให้การปฏิเสธ จำเลยที่ ๑-๔ ให้การโต้แย้งว่า ตามคำสั่งสัญญาใช้เงินเลขที่ ๑/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๓๘ จำเลยที่ ๑ ยอมชำระดอกเบี้ยให้โจทก์อัตราร้อยละ ๑๓.๗๕ ต่อปี ฉะนั้น หากจำเลยที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้โจทก์ จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ออกคำสั่งสัญญาใช้เงินก็ต้องรับผิดชอบที่ต้องชำระหนี้ให้โจทก์ในอัตราดังกล่าว การที่โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยชำระดอกเบี้ยให้โจทก์ในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จึงขัดต่อกฎหมายเพราะโจทก์เรียกดอกเบี้ยจากจำเลยเกินกว่าที่กำหนดไว้ในคำสั่งสัญญาใช้เงินฟ้องโจทก์เกี่ยวกับดอกเบี้ยจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ และเห็นว่าประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยอัตราสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลยที่ ๑-๔ ซึ่งศาลจะนำมาใช้บังคับแก่คดี เป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

(๓) คดีหมายเลขคำที่ ๑๘๗๒/๒๕๔๑ ของศาลจังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่าง ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ นายแดง สว่างศรี จำเลย ข้อหา กู้เบิกเงินเกินบัญชี บังคับจำนอง โดยให้จำเลยชำระหนี้เบิกเงินเกินบัญชีจากต้นเงิน ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท และดอกเบี้ยถึงวันฟ้องอีก ๑๘,๐๗๘.๕๘ บาท รวมเป็นเงิน ๑,๑๓๕,๕๙๒.๗๘ บาท และให้จำเลยชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์ในอัตราร้อยละ ๒๐.๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น

จำเลยให้การปฏิเสธและโต้แย้งในประเด็นการคิดดอกเบี้ยซึ่งโจทก์เรียกดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดในอัตราร้อยละ ๒๐.๒๕ ต่อปี เกินกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งจำเลยเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจคิดอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ทั้งนี้ เพราะพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ฯ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี แต่โจทก์กลับประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยเอง ดังนั้น ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยจึงนำมาใช้บังคับไม่ได้และขัดต่อรัฐธรรมนูญ

จำเลยตาม (๑) (๒) และ (๓) ได้ขอให้ศาลส่งข้อโต้แย้งของจำเลยทั้งสามคดีให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วเห็นว่าทั้ง ๓ คดีนี้มีประเด็นข้อกฎหมายที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยอย่างเดียวกัน จึงให้รวมการพิจารณาเข้าด้วยกัน

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยคือ ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของธนาคารพาณิชย์ที่ออกโดยอาศัยประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ซึ่งเป็นประกาศที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะทำสัญญาทั้งสามคดีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นในคดีทั้งสามที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้นไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นประกาศที่ออกโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ และมีผลใช้บังคับได้เท่าที่อยู่ในขอบเขตของพระราชบัญญัตินั้นๆ แต่มิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตาม ความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ และประกาศของธนาคารพาณิชย์ มิใช่ประกาศของ ทางราชการจึงไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยให้ได้ จึงไม่ต้องวินิจฉัยอีก

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

ศาสตราจารย์โกเมน กัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ